LEGEARTIS
ИНГ-ПРО
ПРОПИСИ У ПРАКСИ
Број 15 ● децембар 2013. ● www.legeartis.rs

О чему преговарамо са ЕУ

АКТУЕЛНО
Коначно регулисан промет некретнина!

... ПЛУС

КОМЕНТАР ЗАКОНА О ОБРАЗОВАЊУ ОДРАСЛИХ

ПРИТВОР У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ ПРЕМА НОВОМ ЗКП-У

НОВА РЕШЕЊА ЗАКОНА О РАЧУНОВОДСТВУ

УТИЦАЈ ПРЕПОРУКА НБС НА КРЕДИТНА ЗАДУЖЕЊА

Унакрсни поглед
Дуг пут до правде у Републици Србији

Планирање и изградња
Шта доноси нови Закон о легализацији?

Право потрошача
Зашто је потребно мењати Закон о заштити потрошача?

Судски поступци
Ефекти примене мера заштите од насиља у породици

LEGE ARTIS

ИНГ-ПРО

Биљана Антић, дипл. правник, просветни инспектор
„Законом је прописано да се основно образовање одраслих организује по разредима од првог до осмог разреда и траје од три до пет година, у складу са школским програмом."

Вук Перовић, дипл. правник, специјалиста за корпоративно управљање
„Правна лица, односно предузетници, дужни су да редовне годишње финансијске извештаје за претходну годину доставе АПР-у, ради јавног објављивања, најкасније до 30. јуна наредне године."

Бојана Станковић, мастер кривичног права, судијски помоћник у кривичном одељењу Вишег суда у Београду
„Узнемирење јавности, по становишту досадашње судске праксе, мора постојати у тренутку када је окривљени извршио кривично дело, али и у тренутку доношења решења о одређивању притвора и продужењу притвора."

Дејан Гавриловић, председник Удружења банкарских клијената „Ефектива"
„Три банке с највише одобрених кредита у CHF валути у овом тренутку примењују препоруку БАН 022, али свака то чини на свој начин."

Мирјана Димитријевић, судија Првог основног суда у Београду
„Приликом креирања и реализације одговарајућих мера неопходна је пуна сарадња државних органа, институција и невладиних организација специјализованих за борбу против насиља у породици."

мр Ненад Соврлић, начелник у Градској управи града Београда
„Стиче се утисак да ће нови Закон који регулише питање легализације задати доста главобоље како грађанима који ће се по четврти пут (не рачунајући измене закона) наћи у вртлогу поступка легализације, тако и онима који ће закон спроводити."

Бојана Амановић, мастер економиста, самостални саветник у Одељењу за трговину Министарства спољне и унутрашње трговине и телекомуникација
„Превасходни разлог за доношење Закона о посредовању у промету и закупу непокретности јесте обезбеђење правне сигурности за грађане и правна лица у коришћењу услуга посредника у промету и закупу непокретности."

Александар Марковић, дипл. правник с вишегодишњим искуством у свим областима радног права
„За сваку похвалу је поступање Уставног суда Србије, који је у овој коначној инстанци 'уједначио' судску праксу, у истоветној правној ствари, у поступцима различите правне природе."

Преглед робе који се одређује приликом обављања ових поступака, свакако је у складу са ниским степеном ризика робе која се на овај начин отпрема или допрема. С друге стране, а с обзиром на то да се **евентуални про**
само на гра
њеног т
и једи
до
на важна по
се на брзину
процедура, бу-
тупак у суштини
на једном месту.
цедуре смањују
ловања.

Битно обележје овог поступка јесте и електронска комуникација носиоца одобрења и Управе царина, што учесније у царинском поступку примарада да унапреде своје информатичке капацитете и
подразумева
ра уместо царин
ција (само током 20
на бази овог поступка
то је око 40.000 царинск
кларација мање него ш
било случај да овај пост
није примењен). Имају
виду укупан број непо
сених царинских декла

ЦАРИНЕ
82
ПРОПИСИ У ПРАКСИ
LEGE ARTIS ●

ција,
у периоду од кад је овај поступак у примени, могу се констатовати знатне уштеде: у времену потребном за попуњавање декларација, средствима која се издвајају за куповину сетова тих декларација, у времену комуницирања са информационим системом царинске службе и др.

Поред наведених предности на страни корисника, поједностављеним поступком увоза и извоза робе на основу фактуре, Управа царина добија могућност рационалнијег коришћења људских ресурса, будући да се овај поступак (за разлику од редовног) суштински обавља само у једној организационој јединици.

Календар важења правних аката

У овој рубрици доносимо преглед прописа који током овог месеца ступају на снагу, важе (у целости или у делу), односно који одложено ступају на снагу или се одложено примењују у целости или у делу:

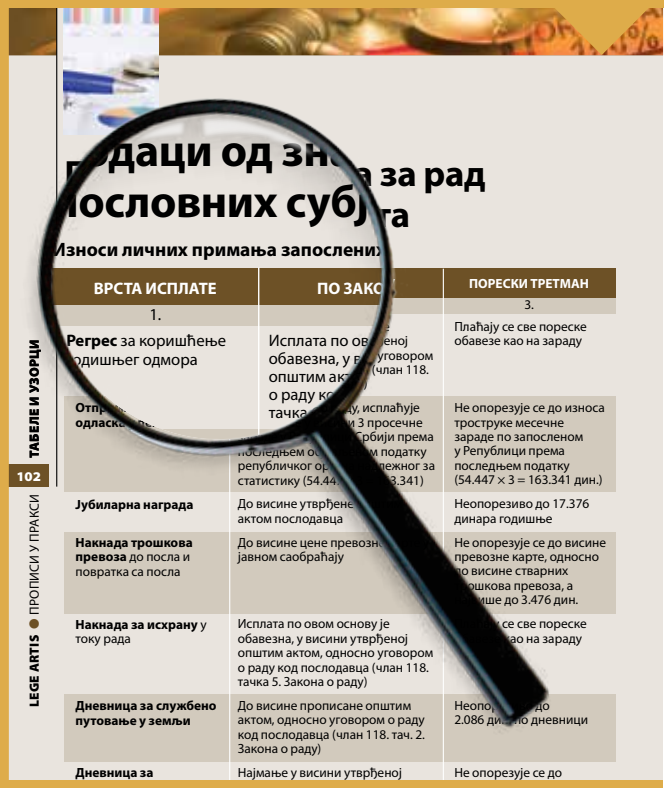
- Закон о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама, објављен у „Службеном гласнику РС", бр. 119/2012 од 17. 12. 2012. године.
– примењује се од 31. марта 2013. године

- Закон о јавним набавкама, објављен у „Службеном гласнику РС", бр. 124/2012 од 29. 12. 2012. године.
– примењује се од 1. априла 2013. године, осим одредби члана 78. овог закона које се примењују од 1. септембра 2013. године

- Уредба о изменама и допунама Уредбе о садржини, обрасцу и начину подношења јединствене пријаве на обавезно социјално осигурање, јединственим методолошким принципима и јединственом кодексу шифара за унос података у Јединствену базу Централног регистра обавезног социјалног осигурања, објављена у „Службеном гласнику РС", бр. 124/2012 од 29. 12. 2012. године.
– одредбе чл. 2–5. ове уредбе примењују се од 1. априла 2013.

КАЛЕНДАРИ...
- ПОРЕСКИХ ОБАВЕЗА
- ВАЖЕЊА ПРАВНИХ АКАТА
- ДОГАЂАЈА

ЗНАЧАЈНИ ПОДАЦИ И КОРИСНИ МОДЕЛИ ПРАВНИХ АКАТА

Износи личних примања запослених

ВРСТА ИСПЛАТЕ	ПО ЗАКО	ПОРЕСКИ ТРЕТМАН
1.		3.
Регрес за коришћење годишњег одмора	Исплата по ов ењој обавезној, у р уговором општим ак о раду ко тачка ду, исплаћује (члан 118.	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду
Отпр одласка	3 просечне рбији према м податку ежник за 3.341)	Не опорезује се до износа троструке месечне зараде по запосленом у Републици према последњем податку (54.447 × 3 = 163.341 дин.)
Јубиларна награда	До висине утврђене актом послодавца	Неопорезиво до 17.376 динара годишње
Накнада трошкова превоза до посла и повратка са посла	До висине цене превозн јавном саобраћају	Не опорезује се до висине превозне карте, односно до висине стварних трошкова превоза, а највише до 3.476 дин.
Накнада за исхрану у току рада	Исплата по овом основу је обавезна, у висини утврђеној општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тачка 5. Закона о раду)	се пореске као на зараду
Дневница за службено путовање у земљи	До висине прописане општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тач. 2. Закона о раду)	Неопо до 2.086 дин по дневници
Дневница за	Најмање у висини утврђеној	Не опорезује се до

ТАБЕЛЕ И УЗОРЦИ
102
ПРОПИСИ У ПРАКСИ
LEGE ARTIS ●

ПОСТАВИТЕ ПИТАЊЕ НАШЕМ АУТОРУ, НАСТОЈАЋЕМО ДА ОДГОВОРИМО НА СВАКО ОД ЊИХ

ВУК ПЕРОВИЋ
дипл. правник, специјалиста за корпоративно управљање
unakrsni.pogled@legeartis.rs

КОЈЕ ЛИЦЕ ИСПУЊАВА ФОРМАЛ ОВЕ ЗА ЈАВНОГ БЕЛЕЖНИКА?
За јавног бележника може бити именова пуњава следеће услове:
1) да је држављанин Републике Србије, послов ис- и да има општу здравствену способност;
2) да има диплому правног факултета у Републици Ср да је положило правосудни испит и испит за јавног бел ника;
3) да има најмање пет година радног искуства у правној струци после положеног правосудног испита;
4) да је достојно јавног поверења за обављање послов јавног бележника (лице недостојно обављања послов је оно лице које је било осуђено за кривично дело прот правног саобраћаја, против службене дужности, као и друго кривично дело за које је запрећена казна од пет дина затвора или тежа казна, коме је одлуком надле органа престао статус јавног бележника, јавнобележни помоћника, јавнобележничког приправника или ад та, односно коме је због разрешења престала судијс јавнотужилачка функција, док не прођу три године престанка статуса, односно функције, лице из чије шања се може основано закључити да делатност ја лежника неће обављати у складу са етичким кодек доноси Комора);
5) да говори, пише и чита српски језик, а на подру јединице локалне самоуправе где је у службеној језик мањине да познаје и језик те мањине;
6) да има или да може доказати да ће обезбед рајуће просторије и опрему за обављање делат бележника.

„Сл. гласник РС", бр. 31/2011 99/2011 – др. закон).

Јавни бележник саста јавнобележничке ис на српском језику, ћ ће је ним писмом, а језик ционалне мањи Овде је чланом истаћи и то да за кон јавном бележнику даје мо гућност да, на захтев странке, састави исправу и на страном језику ако има својство судског преводиоца за језик на којем саставља исправу и ако је исправа намењена за употребу у иностранству.

Посебно важна врста јавних исправа јесу јавнобележнички записи. Правни послови и изјаве који су сачињени у облику јавнобележничког записа, а које је израдио јавни бележник, имају исту доказну снагу као да су сачињени у суду или пред другим државним органом. У облику јавнобележничког записа сачињавају се, нарочито, уговори о имовинским односима или споразуми о деоби заједничке имовине супружника или ванбрачних

непосредно сазнао. Тако изда- истинитост онога што се у њој
та и оверена исправа има снагу потврђује или одређује (чл. 238.
јавне исправе односно извр- Закона о парничном поступку

Табела 2: Пример пореске олакшице код уплате максималног неопорезивог износа

Уплата (РСД)	Порез (%)	Олакшица (РСД)	Годишња уштеда (РСД)
5.214	12%	625,68	7.508,16

износила је преко 16 милијарди динара. Просечан принос остварен на укупну имовину фондова, односно FONDex индекс је 12,62%. Корисника-чланова, има око 180.000, што представља 10,39% од укупног броја запослених у Србији или 2,48% укупне популације (подаци су преузети из Статистичког анекса НБС, децембар 2012). То је, нажалост, још увек релативно мали број. Приказ пословања ДПФ-а у 2012. години дат је у Табели 3.

Имовина ДПФ-а у потпуности је инвестирана у земљи. Највише је уложено у државне дужничке хартије од вредности, обвезнице (48,3%) и трезорске записе (21,3%), затим у орочене депозите (4,4%), акције (2,9%), корпоративне обвезнице (1,2%), непокретности (0,5%), док се на касто рачунима налазило 15,8% средстава. Потраживања су износила 5,7 начин инвестирања је у Дијаграму бр. 1.
структура имови-

Из фондова је у 2012. години на име приватних пензија, односно повлачења једнократних износа и програмираних исплата укупно исплаћено 751,65 милиона динара. **Средства се углавном чим корисник** а најчешће
у државн **ва**. Један **вара п** ратак пери- **пенз** акумулирана од п у случајевима од суд давац престао с ринска за запосл су познати слу- и ПТТ-а.

Наиме, по Закону из 2006. године, члан фонда стиче право на повлачење средстава с навршене 53 године живота, као и могућност да сва средства повуче одједном или путем програмираних исплата, односно ануитета. Изменом Закона од 2011, **граница се помера на 58 година, с тим да је одједном могуће повући само 30% од средстава** акумулираних у ДПФ-у. Ово решење је
дужем
Ипак, то право
они који су уговор
закључили по Закону

Једно лице може би тврем чла више дова, а према свом нахо средства из једног фо може пребацити у неки д ги фонд.

Табела: Годишњи приказ пословања ДПФ-а у 2012. годин

	Број чланова	Имовина (у млн. РСД)	П 2)
Укупно н стрије	179.823	16.011,3	12,62%
Delta Genera	41.739		12,73%
Delta Generali Index			12,99%
Raiffeisen Future	18.030	1.	10,96%

АУТОРСКИ ТЕКСТОВИ СА ОБИЉЕМ КОРИСНИХ ПРИМЕРА И СТРУЧНИХ ТУМАЧЕЊА

ВЛАДАН МИРКОВИЋ
главни и одговорни уредник
vladan.mirkovic@ingpro.rs

LEGEARTIS
ИНГ-ПРО
ПРОПИСИ У ПРАКСИ

ISSN 2334-6140

Година II, број 15
ДЕЦЕМБАР 2013.

Оснивач и издавач:
ИНГ-ПРО
Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:
Горан Грчић
Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник:
Владан Мирковић

Сарадници:
мр Ненад Соврлић
Бојана Амановић, мастер економиста
Бојана Станковић, маст. кривичног права
Александар Марковић
Биљана Антић
Вук Перовић
Дејан Гавриловић
Мирјана Димитријевић

Уредник рубрика *Календар важења правних аката/Порески календар*:
Ана Фулетин

Лектор/коректор:
Радмила Савић

Организатор издања:
Оливера Бошковић

Дизајн и обликовање часописа:
Маја Кесер

Редакција:
Веле Нигринове 16а
11000 Београд
тел: +381 11 2836 820
факс: +381 11 2836 474
е-пошта: redakcija@legeartis.rs

Часопис излази електронски једанпут месечно (12 бројева у оквиру годишње претплате). Текстови достављени за објављивање се не враћају. Сви текстови који се објављују у Часопису подлежу редакцијско-техничкој обради, у складу са одговарајућим стандардима Часописа.

Период који је за нама обележило је усвајање бројних законских аката, па смо у децембарском броју нашег часописа с разлогом настојали да се осврнемо на она најзначајнија међу њима.

Високо учешће сиве економије у пословима посредовања у промету и закупу непокретности, као и недовољно квалитетна услуга посредника „пресудили су" да се у нашем правном систему коначно пропише посебан правни режим за ову врсту привредне активности. Сазнајте све о томе на стр. 24.

С друге стране, стиче се утисак да ће нови закон који регулише питање легализације задати доста главобоље како грађанима који ће се по четврти пут наћи у вртлогу поступка легализације, тако и онима који ће сâм закон спроводити (стр. 54).

Међу новим законским текстовима је и Закон о рачуноводству (стр. 30), који детаљније и свеопштије регулише област рачуноводства издвајајући је од ревизије, али и Закон о образовању одраслих (стр. 78), који уређује специфичности обављања делатности образовања одраслих у целокупном образовном систему.

У децембарском броју говоримо и о препорукама Народне банке Србије и њиховом утицају на кредитна задужења банкарских клијената, о ефектима примене мера заштите од насиља у породици, али и о притвору према одредбама новог Законика о кривичном поступку.

Посебно скрећемо пажњу на текст, који објављујемо у два наставка, *О чему преговарамо са ЕУ?* (стр. 14) у којем вас упознајемо с начином на који се одвија актуелни процес приступања Европској унији, а посебно са условима који морају бити остварени у поглављима 23 и 24 преговарачког процеса.

И сами ћете увидети да то није све, ако пажљиво читате LEGEARTIS!

Будимо на вези

Часопис *Lege Artis* отворен је за сва ваша питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и покуде. Можете их упутити ауторима текстова или на е-адресу редакције часописа **redakcija@legeartis.rs**
Пратите нас:
- **www.legeartis.rs**
- **www.propisi.net**
- **www.ingpro.rs**
- **www.facebook.com/IngProLegeArtis**

У овом броју...

УНАКРСНИ ПОГЛЕД

8 Дуг пут до правде у Републици Србији – на примеру права из социјалног осигурања

ЕВРОПСКО ПРАВО

14 О чему преговарамо са ЕУ?

ТРГОВИНА

24 Закон о посредовању у промету и закупу непокретности

КОМПАНИЈСКО ПРАВО

30 Нова решења Закона о рачуноводству

СУДСКИ ПОСТУПЦИ

40 Ефекти примене мера заштите од насиља у породици

46 Притвор у кривичном поступку према одредбама новог Законика о кривичном поступку

ПЛАНИРАЊЕ И ИЗГРАДЊА

54 Шта доноси нови Закон о легализацији

ПРАВО ПОТРОШАЧА

64 Зашто је потребно изменити Закон о заштити потрошача?

ФИНАНСИЈСКЕ ИНСТИТУЦИЈЕ И ПЛАТНИ ПРОМЕТ

72 Препоруке Народне банке Србије и њихов утицај на кредитна задужења

ОБРАЗОВАЊЕ

78 Коментар Закона о образовању одраслих

ПОРТАЛ ЧИТАЛАЦА

86 Имате питање? Имамо одговор!

ТАБЕЛЕ И УЗОРЦИ

88 Подаци од значаја за рад пословних субјеката

Корисни модели правних аката

92 Уговор о дистрибуцији
96 Молба приватног тужиоца за повраћај у пређашње стање због недоласка на главни претрес (члан 226. ЗКП-а)
97 Захтев окривљеног за накнаду трошкова кривичног поступка (члан 265. ЗКП-а)
98 Уговор о продајном налогу
100 Решење школског одбора о избору директора
102 Решење већа о укидању притвора и изрицање мере забране напуштања боравишта и мере обавезног јављања (чл. 216. ст. 3. и чл. 199. ст. 1. и 2. ЗКП-а)

РУБРИКЕ

3 Међу ауторима у овом броју...
4 Из прве руке
5 Уводна реч
36 Смешна страна адвокатуре
38 Порески календар
60 Календар важења правних аката
71 *Legal English* (Енглески за правнике)
77 Преслишавање
91 Календар догађаја

Дуг пут до правде у Републици Србији – на примеру права из социјалног осигурања

Питање успешности остварења заједмчених права данас је кључни захтев реформе правосуђа. Шире посматрано, исто би се могло рећи и за целокупан правни систем у Републици Србији, а што нам се поставља и као услов прикључења Европској унији. Истинско функционисање правног система у нашој земљи, међутим, јасно се види на примеру остварења права на разлику пензија пензионера, војних осигураника

Добро је позната правна максима англосаксонског права *justice delayed, justice denied* у значењу да је споро остварење прописима заједмченог права – неделотворно остварење права. Ово начело признато је у готово свим савременим земљама, а када је у питању Република Србија, заједмчено је, између осталог, и у члану 32. Устава Републике Србије, као право да суд у „разумном року" одлучи о правима и обавезама странке. Наведени уставни принцип аналогно може бити примењен и у осталим поступцима, али и, шире посматрано, када је реч о сваком остварењу права заједмченом одговарајућим прописима.

Примери штетности дуготрајног остварења прав(де)а нису малобројни, али ћемо се за ову прилику определити за пример из радног права. У једном престоничком хотелу, запосленом је уручен отказ уговора о раду, а пре свега због личног сукоба с тадашњим директором. Уверен у исправност свог поступка, директор је одбијао предлог за мирно решење спора, те се запослени обратио суду ради остварења свога права, односно поништаја отказа уговора о раду. Радни спор је трајао десет година, а адвокатско-судски трошкови вођења спора са обавезом исплате накнаде зараде за време вођења спора заједно с доприносима за социјално осигурање, вишеструко су премашили, на први поглед, „безазлен" почетни тужбени захтев. Епилог је поразан: због „пуштања" на наплату ове извршне пресуде предузеће је „блокирано", а радна места постојећих запослених су угрожена. Да је којим случајем спор решен у року од 6 месеци, како и налаже Закон о раду, све ово се не би догодило.

Питање успешности остварења заједмчених права данас је кључни захтев реформе правосуђа. Шире посматрано, исто би се могло рећи и за целокупан правни систем у Републици Србији, а што нам се поставља и као услов прикључења Европској унији. **Истинско функционисање правног система у нашој земљи,** међутим, **јасно се види на примеру остварења права на разлику пензија пензионера, војних осигураника**.

Епилог вишегодишњег спорења у случају војних пензионера јесте око 35.000 предмета, вредности 4,5 милијарде динара без камате, при чему је основни дуг 42%, камате чине 36%, а парнични трошкови 22%.

Порекло проблема

До 1. јануара 2008. године право војних осигураника било је регулисано Законом о Војсци

ПОШТОВАЊЕ ЗАКОНА

Још је Монтескје, пре неколико векова, потврдио такорећи животно правило, да нико није довољно моћан па да своју моћ не мора да „огрне" у рухо права. Потребу поштовања закона, заправо „повиновања" саветима и правилима правне струке, живот је изградио кроз максиме лаика, готово до анегдота, а многи овакви примери успешних људи у свим сферама живота и филмски су овековечени. Иста замисао је у правној теорији изражена кроз став да је правник само „кројач" који поступа по налозима свога властодавца (парафразирано, Радомир Лукић).

● Да ли је исти његов правни следбеник или је то разлог за прекид поступка?

● Ко је пасивно легитимисан у парницама по тужбама поднетим суду после 1. јануара 2012. године, за накнаду штете због неисплаћене разлике пензије од 1. јануара 2008. године до дана подношења тужбе, а по основу усклађивања пензија за 11,06%?

На седници грађанског одељења, одржаној 25. децембра 2012. године, одбијен је захтев првостепеног суда за заузимање става о спорном правном питању, будући да питање пасивне легитимације (да ли на туженом лежи обавеза која одговара праву тужиоца), није правно питање од значаја (прејудицираног) за одлучивање о предмету спора.

У нашој правној пракси, познат је случај важности начина на који ће питање према одређеним судским инстанцама бити формулисано. С тим у вези, може се и извући (правно) правило, да одговор надлежне (судске) инстанце, умногоме зависи и од начина на који ће питање бити постављено.

Могући коначни исход

Имајући у виду наведене одлуке Уставног суда Србије, **неспорно је да ће војни пензионери остварити своја права**. Питање је само времена када ће се то заиста и догодити. У крајњој линији, а с обзиром на готово подударност надлежности Уставног суда по уставној жалби и Европског суда за људска права у Стразбуру по представкама, **евидентна је и надлежност овог Европског суда** и могући исход овог спора.

С обзиром на велики износ дуга који ће се појавити, и у ситуацији када је познато да средства којима Фондови за социјално осигурање располажу, **реално је очекивати да ће се и држава „умешати" у решавање овог случаја**. А како ће се ова, претпостављена, намера државе правно и разрешити, остаје спорно, а имајући у виду Закон о јавном дугу.

Уместо закључка

Право има своја правила, а правни систем своје законитости. Они су некада строги, али се, свеједно, морају поштовати. Несумњива је могућност свих (правно овлашћених) појединаца и органа да доносе одлуке и предузимају радње онако како сматрају да треба да чине, односно мимо поштовања правне струке. Такво поступање, међутим, има и своје последице, што смо могли да видимо и из анализираног примера, чије се штетности за сада само назиру, а коначни епилог готово да је известан. О томе сведоче и примери пресуда Европског суда за људска права у Стразбуру по питању ратних дневница, потраживања запослених против предузећа у реструктурирању, а о чему смо писали у претходним бројевима часописа.

Потреба истинског поштовања правила правне струке још ће и више доћи до изражаја када се над правним поретком Републике Србије буде установила надлежност Суда правде европских заједница. Управо због тога и јесте за похвалу најава образовања јединственог јавног правобранилаштва, који би у себи обухватао и канцеларију заступника пред Европским судом за људска права, јер се намеће утисак да узроке настале ситуације треба тражити и у „некоординацији" надлежних државних органа.

О чему преговарамо са ЕУ?

Замисао овог текста који доносимо у два наставка јесте у томе да читаоце упозна с начином на који се одвија процес приступања Европској унији, а посебно са условима који треба да буду остварени у поглављима 23 и 24 преговарачког процеса

Приступање Европској унији јесте сложен процес који се паралелно одвија на неколико међусобно зависних нивоа. С једне стране, то је процес стабилизације и придруживања, а с друге су то приступни преговори.

На динамику интегрисања државе у Европску унију утичу и способност да искористимо што више средстава из претприступних фондова ЕУ, баш као и начин на који их користимо. Коначно, на улазак једне земље у ЕУ одражавају се догађаји не само на националном плану већ и на међународном. На националном, то је пре свега **снага унутрашњих реформи** која **може у знатној мери да допринесе и брзини преговарачког процеса**. То је управо и део приступног процеса на који држава која преговара може најлакше и највише да утиче. С друге стране, међународни контекст зависи од многих чинилаца, које сама држава кандидат не може у потпуности да мења. На пример, глобална рецесија, засићење грађана ЕУ даљим ширењем Уније, али и све друго што унутар ове организације може да подстакне државе чланице на помније промишљање о даљем проширењу. Будући да држава кандидат не може у потпуности да контролише међународно окружење, она своју позицију, ипак, може да ојача изградњом добрих билатералних односа с државама чланицама, и тиме ублажи евентуалне негативне процесе.

Односи Републике Србије и Европске уније

Србија је постала део Процеса стабилизације и придруживања у октобру 2000. године на Самиту ЕУ у Бијарицу. Ипак, најважнији тренутак у досадашњем процесу приступања наше земље Европској унији јесте моменат успостављања првог обавезујућег односа Србије са ЕУ, који је наступио 2008. потписивањем Споразума о стабилизацији и придруживању, као и Прелазног трговинског споразума.

Након што је у децембру 2009. године Србија поднела захтев за стицање статуса кандидата, Европски савет је у новембру 2010. године дао мандат Европској комисији да се изјасни о том захтеву. Комисија је Србији доставила упитник с више од 4.000 питања у свим областима, на који је Влада одговорила у рекордних 45 дана. Након низа експертских мисија и одговора на сет додатних питања, у свим случајевима када је било потребно разјашњење, Европска комисија је завршила свој рад објављивањем Мишљења о захтеву Србије за стицање статуса кандидата (Авис).

Споразум о стабилизацији и придруживању

Споразум о стабилизацији и придруживању (ССП) важан је за разумевање преговора о чланству Србије у ЕУ јер се његовим спровођењем ствара зона слободне трговине са Унијом, а отпочиње и процес усклађивања с европским законодавством, чиме се суштински залази у фазу приступања. **С напретком приступних преговора ова два процеса међусобно се све више преплићу, да би на крају чинили јединствени процес интегрисања Србије у ЕУ.** Стога је правовремено испуњавање обавеза преузетих Споразумом о стабилизацији и придруживању од велике важности.

ССП је међудржавни уговор који је Србија са ЕУ потписала 29. априла 2008. године. Његовим ступањем на снагу

ради решавања свих отворених питања.

Затварање поглавља у преговорима

Поглавље се привремено затвара **у случају да је држава кандидат испунила мерила за затварање преговора** и то на предлог ЕК, уз једногласну одлуку држава чланица. Све до потписивања Уговора о приступању постоји **могућност поновног отварања поглавља** за случај да држава кандидат донесе нове прописе који се битно разликују или се не испуне преузете обавезе, тако да ЕК континуирано надгледа свако привремено затворено поглавље.

Такође, правне тековине ЕУ све време се развијају, укључујући и период док држава кандидат преговара за чланство, што говори о томе да **држава кандидат мора да држи темпо усклађивања и са свим новоусвојеним прописима ЕУ**, јер ће они бити обавезни и за њу, када ступи у чланство. Уколико не би наставила с таквим усклађивањем законодавства, Унији то може бити разлог за поновно отварање поглавља. А у том случају се пак више не би могло сматрати да је у том поглављу држава кандидат спремна за пријем у чланство. Ипак, мало је вероватно да је овај сценарио могућ за преговарачка поглавља 23 и 24 будући да се ова поглавља на основу новог приступа отварају прва и затварају на самом крају преговора.

Током преговора, Европска комисија извештава Савет о испуњавању критеријума за чланство, као и преузетих обавеза државе кандидата по преговарачким поглављима, а такође и спрема редовне годишње извештаје о напретку држава у процесу приступања. О току преговора редовно извештава и Европски парламент. Поред тога, напредак у испуњавању обавеза из преговарачког процеса прати се и кроз институционалну структуру Споразума о стабилизацији и придруживању (савета, одбора и пододбора).

Будући да је поштовање политичких критеријума нешто што се прати током читавог процеса приступања, у случају да се у држави кандидату утврде озбиљна кршења владавине права и демократских принципа, затим кршење људских права и слобода, Савет на предлог ЕК може одлучити о привременом прекиду преговора и условима под којима би они били настављени. Након што се сва преговарачка поглавља привремено затворе, **Европски савет једногласно одлучује о затварању преговора, а затим се приступа изради Уговора о приступању**.

Уговор о приступању

Нацрт Уговора израђују представници држава чланица, државе кандидата и институција ЕУ и он садржи све што је договорено у току преговора. Илустрације ради, у случају Хрватске, за ову фазу процеса, односно од тренутка затварања преговора до свечаности потписивања, протекло је нешто више од пет месеци. Наиме, кад се текст усагласи потребно је да буде преведен на све службене језике Европске уније, а њих сада има 24 (за 28 чланица, укључујући и Хрватску). Пре потписивања Уговора о приступању, Европска комисија даје Мишљење о чланству и завршетку преговора, на које Европски парламент мора да дâ сагласност, а Савет једногласно одлучи о прихватању нове државе чланице. Потом следи свечаност потписивања Уговора о приступању.

После потписивања, Уговор о приступању **мора проћи процес ратификације у парламентима свих држава чланица ЕУ, Европском парламенту и у парламенту приступајуће државе**. По правилу, држава која приступа, пре саме ратификације, организује **референдум о чланству** (било је примера држава које нису одржале референдум о чланству у ЕУ – Бугарска, Румунија, Кипар). Уобичајено је да се одреди датум када ће држава постати чланица, уз услов да се ратификациони процес до тада заврши. Тек **након што све државе и ЕП ратификују Уговор, држава постаје чланица Европске уније договореног датума**. У случају Хрватске процес ратификације је трајао годину и по дана.

У следећем броју говорићемо о новом приступу преговорима, кроз отварање преговора о поглављима 23 и 24.

Закон о посредовању у промету и закупу непокретности

Високо учешће сиве економије у пословима посредовања у промету и закупу непокретности, недовољно квалитетна услуга посредника, непостојање осигурања од одговорности, само су неки од разлога доношења новог закона који регулише ову материју

Тржиште промета непокретности једно је од ретких у којима се обавља пружање услуге која захтева знатно ангажовање средстава, а чије је обављање до доношења Закона о посредовању у промету и закупу непокретности („Сл. гласник РС”, бр, 95/2013, у даљем тексту: Закон), који је ступио на снагу 9. новембра 2013. године, било у потпуности нерегулисано и остављало доста простора за различите шпекулативне радње на штету купаца непокретности, при чему није била регулисана обавеза професионалног оспособљавања лица која обављају послове посредовања у промету непокретности, регистровање посредника (привредних субјеката који пружају услуге посредовања), закључивање писаног уговора о посредовању, нити потенцијална одговорност за штету проузроковану купцима, тј. корисницима услуга.

Уочено је високо тржишно учешће нелегалних посредника из тзв. сиве зоне економије, који не само да представљају нелојалну конкуренцију која угрожава пословање и опстанак правних субјеката који легално послују и плаћају порез већ проузрокују велику материјалну штету грађанима Републике Србије и висок степен правне несигурности у области која је економски веома значајна (а за грађане често и од егзистенцијалног значаја).

Анализом стања у области промета и закупа непокретности идентификовани су одређени проблеми који би требало да буду отклоњени Законом. С тим у вези уочено је **високо учешће сиве економије** у пословима посредовања у промету и закупу непокретности, **недовољно квалитетна услуга посредника, непостојање осигурања од одговорности, није одређена потребна стручна спрема за лице које обавља послове посредовања**. Поред тога, посредници немају обавезу да прикажу сву документацију у вези с непокретношћу, нити да та документа тј. копије докумената чувају, уговори о посредовању се у пракси ретко закључују, уговори не садрже све потребне елементе, ни обавезе и одговорности посредника, провизије се често исплаћују у готовом, а не преко рачуна, чиме се доводи у питање контрола токова новца и опорезивање, због чега држава нема одговарајући извор података о обављеним трансакцијама у посредовању у промету непокретности (обим, врста, вредност, по територији и сл.).

Законом се **по први пут у нашем правном систему прописује посебан правни режим за ову врсту привредне активности**.

Превасходни **разлог за доношење** закона јесте **обезбеђење правне сигурности за грађане и правна лица у коришћењу услуга посредника** у промету и закупу непокретности.

Овим Законом јединствено и целовито **уређују се услови и начин обављања посредовања** у промету и закупу непокретности, као и надзор над применом самог закона. Намера није да се унесе додатна регулатива, већ да се уведе ред у ову област, односно да се подржи рад привредних субјеката који послују у складу с позитивним прописима, као и да се утиче на развој сигурнијег пословног амбијента с обзиром на то да је

КОЛИКО ЊИХ ЈЕ У ОВОМ ПОСЛУ?

Према подацима Агенције за привредне регистре („Саопштење о пословању привреде у Републици Србији у 2012. години – упоредни подаци из финансијског извештаја за 2011. и 2012. годину") у 2012. години, у групи са основном шифром делатности 68* – Пословање са некретнинама постојало је 835 привредних друштва и 101 регистровани предузетник. У ту ширу групу спада ужа група са основном шифром делатности 6831 – делатност агенција за некретнине, која је у 2012. години подразумевала, такође, према подацима АПР-а, 279 привредних друштава (која су запошљавала 430 лица) и одређени број предузетника.

Међутим, број посредника је и већи, јер многи послују под другом основном шифром делатности. Процењује се да у Србији послује укупно око 500 регистрованих посредника, привредних друштава и предузетника, са минимумом од око 1.500 особа ангажованих на овим пословима.

***Група 68 – Пословање са некретнинама обухвата:**
6810 – Куповина и продаја властитих некретнина
6820 – Изнајмљивање властитих или изнајмљених некретнина и управљање њима
6831 – Делатност агенција за некретнине
6832 – Управљање некретнинама за накнаду

складу са уговором о посредовању, дакле, у износу који је договорен, чиме се додатно повећава степена правне сигурности за налогодавце.

Инспекцијски надзор врше тржишни инспектори и у вршењу надзора имају сва овлашћења која су им дата Законом о трговини („Сл. гласник РС", бр. 53/2010 и 10/2013). Тржишни инспектор овлашћен је да приликом вршења надзора прегледа пословни простор, врши увид у пословне књиге, евиденције, исправе, електронска документа, као и у другу документацију у вези са обављањем делатности, врши копирање пословних књига, евиденција, исправа и електронских докумената, које су предмет надзора, врши идентификацију лица која обављају делатност, путем увида у личну исправу или другу јавну исправу са фотографијом, узима писмене и усмене изјаве лица која обављају делатност, односно сведока или службених лица, као и да позива ова лица да дају изјаве, о питањима од значаја за предмет надзора, фотографише, врши видео-снимање простора у којем се врши надзор и сл. Уколико утврди повреду закона, тржишни инспектор има и **овлашћење да изрекне и одређене мере** и као што су, на пример, **отклањање утврђене неправилности и привремене забране вршења одређене услуге**.

Тржишни инспектор ће поднети захтев за покретање прекршајног поступка, за кажњиве радње, односно прекршаје прописане овим Законом. **Новчане казне прекршајни суд може изрећи у распону од 100.000 до 500.000 динара**. С обзиром на то да је реч о истој економској активности за коју није од значаја облик организовања привредног субјекта, казна је прописана у истом износу и за предузетника и за привредно друштво.

Овај Закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Сл. гласнику Републике Србије", осим **одредаба члана 11. које се примењују по истеку 12 месеци од дана ступања на снагу овог закона и одредаба чл. 4–10. и члана 13. које се примењују по истеку 18 месеци од дана ступања на снагу овог закона**.

Одредбе из **члана 11.** односе се на **стручни испит**.

Одредбе из **чланова 4, 5, 6, 7, 8, 9. и 10.** односе се на **упис у регистар посредника, услове за упис, податке који се уписују, јавност регистра, промене података, извод из регистра и брисање из регистра**.

Одредбе из **члана 13.** односе се на **уговор о осигурању од одговорности за штету која би могла да настане за налогодавца услед неиспуњења уговорних обавеза** из уговора о посредовању.

Нова решења Закона о рачуноводству

Раздвајајући област рачуноводства од ревизије, нови Закон о рачуноводству има за циљ да детаљније и свеопштије регулише област рачуноводства у Републици Србији и усагласи је с међународном праксом и пословним стандардима Европске уније

Нови Закон о рачуноводству („Сл. гласник РС”, бр. 62/2013, у даљем тексту: Закон) дефинише обвезнике/правне субјекте на које се односе одредбе самог закона, нове критеријуме за разврставање правних лица, организацију рачуноводства (и рачуноводствене исправе у привредном субјекту), услове и начин вођења пословних књига, признавање и вредновање позиција у финансијским извештајима, састављање, достављање и јавно објављивање финансијских и годишњег извештаја о пословању, Регистар финансијских извештаја, предвиђа Националну комисију за рачуноводство, као и надзор над спровођењем одредаба овог закона.

Субјекти на које се Закон односи јесу:

1) привредна друштва, Народна банка Србије, банке и друге финансијске институције (над којима надзор врши НБС), друштва за осигурање, даваоци финансијског лизинга, пензијски и инвестициони фондови и друштва за управљање пензионим, односно инвестиционим фондовима, берзе и брокерско-дилерска друштва, факторинг друштва, задруге, установе које обављају делатност ради стицања добити, као и друга правна лица утврђена овим законом;

2) политичке организације, синдикалне организације са својством правног лица, фондације и задужбине, удружења, коморе, цркве и верске заједнице (у делу обављања привредне или друге делатности), правна лица чије се пословање делом финансира из јавних прихода или других наменских извора, а делом или у целини по основу учлањења и која се не оснивају ради стицања добити;

3) предузетници (физичка лица која самостално обављају привредну делатност ради стицања добити) који пословне књиге воде по систему двојног књиговодства;

4) огранци и други организациони делови страних правних лица са седиштем у иностранству, који обављају привредну делатност у Републици Србији.

Одредбе овог Закона **не односе се на директне и индиректне кориснике буџетских средстава**, већ се на њих примењује Закон о буџетском систему („Сл. гласник РС”, бр. 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013 и 63/2013 – испр.).

Нови Закон је донео низ законских решења, која би требало да област рачуноводства у Републици Србији приближе стандардима ЕУ. Нови Закон предвиђа могућност да правна лица сама, у великом делу, дефинишу и интерним актима уреде одређене области у вези с рачуноводственом политиком и у том смислу је **либералнији од претходног закона** који је уређивао ову област. Тако нови Закон предвиђа да правна лица, односно предузетници, општим актом уређују организацију рачуноводства на начин који омогућава свеобухватно евидентирање, као и спречавање и откривање погрешно евидентираних пословних промена, уређују интерне рачуноводствене контролне поступке (контролни механизми треба да обухвате организацију, методологију и евиденцију очувања имовине и веродостојности финансијских извештаја), утврђују рачуноводствене политике,

три године) бесплатан је. АПР у оквиру Регистра финансијских извештаја води и базу података о бонитету. АПР је дужна да Народној банци Србије, Пореској управи и Републичком заводу за статистику омогући приступ или достави податке за статистичке и друге потребе, такође, без накнаде. На захтев грађана, АПР даје изворне податке или копије годишњег финансијског извештаја, годишњег извештаја о пословању или извештаја ревизора и пружа друге услуге.

Надзор у смислу провере исправности вођења рачуноводствене евиденције **за правна лица и предузетнике врши Пореска управа**, док га **за банке и друге финансијске институције и друштва за осигурање обавља Народна банка Србије**.

Нови Закон предвиђа и **казне за привредне преступе**. Тако (навешћемо само неке) новчаном казном од 100.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ правно лице, ако се не разврста на микро, мало, средње или велико правно лице, не саставља и не приказује финансијске извештаје, не изврши ревизију финансијских извештаја, не састави годишњи извештај о пословању, не достави АПР-у финансијске извештаје, годишње извештаје о пословању, ревизорски извештај и др. За наведене радње казниће се за привредни преступ и одговорно лице у правном лицу, новчаном казном од 20.000 до 150.000 динара.

Закон предвиђа **казне и за предузетника** у износу од 100.000 до 500.000 динара. У смислу казнене политике нови Закон је само **повисио доњу границу новчане казне за предузетника**, док је у свему осталом износ казни остао идентичан решењима у старом Закону о рачуноводству и ревизији.

Уместо закључка

Даном ступања на правну снагу новог Закона престао је да важи Закон о рачуноводству и ревизији („Сл. гласник РС”, бр. 46/06, 111/09 и 99/11 – др. закон), осим одредаба члана 37, члана 38. ст. 15, члана 40. ст. 3. и члана 45. тог закона које престају да важе 31. децембра 2013. године, одредаба члана 2. ст. 5, чл. 15, 26, 30. и 31. које престају да важе 30. децембра 2014. године и одредбе члана 2. ст. 6. које престају да важе 30. децембра 2015. године.

Нови Закон предвиђа да ће се **подзаконска акта за спровођење одредаба овог закона донети најкасније у року од шест месеци од дана ступања на правну снагу овог закона**, са одложеном применом од финансијских извештаја који се састављају на дан 31. децембра 2014. године. До усвајања нових подзаконских аката и њихове примене, примењиваће се они донети на основу старог закона.

Смешна страна адвокатуре

Адвокат: „Да ли сте могли да га видите са места на којем сте стајали?”

Сведок: „Могао сам да видим само његову главу.”

Адвокат: „И где се налазила његова глава?”

Сведок: „Па, на раменима, где би другде могла да буде.”

◎◎◎

Адвокат: „Постоји ли неко разумно објашњење због чега је ово суђење за покушај убиства, а не суђење за убиство?”

Сведок: „Па, жртва је преживела.

ИНГ-ПРО

PROPISI.NET

ОНЛАЈН ПРАВНИ ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ

ПРОПИСИ | **СУДСКА ПРАКСА** | **ПРАВНА МИШЉЕЊА** | **МОДЕЛИ УГОВОРА** | **МОДЕЛИ ОБРАЗАЦА**

КОМЕНТАРИ | **КАЛКУЛАТОРИ** СУДСКИХ ТАКСИ И КАМАТА | **ЈАВНЕ НАБАВКЕ** | LEGEARTIS ИНГ-ПРО ПРОПИСИ У ПРАКСИ | **МЕЈЛ СЕРВИС**

Укратко:
200.000 међусобно повезаних докумената у увек ажурном електронском издању. Брзе и ефикасне претраге уз више врста филтера по одговарајућим критеријумима, преглед текстова у више прозора.

На нашем тржишту једино **Прописи.нет** имају системски Мејл сервис који све промене из области вашег пословања доставља на ваш мејл.

Прописима.нет можете приступити с било ког рачунара који је повезан с интернетом (службеног, приватног), с било које локације у земљи и свету. Не захтева се никаква инсталација, а база је активна 24 часа, 365 дана у години.

Порески календар

5. ДЕЦЕМБАР

- Подношење захтева за субвенционисање пореза на зараде за исплате извршене у претходном месецу – на обрасцу ЗСП
- Достављање обавештења о закљученим уговорима по основу естрадних програма у претходном месецу – Образац ОЗУ
- Достављање извештаја о извршењу обавезе запошљавања особа са инвалидитетом за претходни месец – на обрасцу ИОСИ
- Подношење захтева за субвенционисање доприноса за ПИО за исплате у претходном месецу – на обрасцу ЗСД
- Подношење месечног обрачуна промета за свако уплатно-исплатно место кладионице
- Подношење извештаја о збиру дневних обрачуна по аутомату
- Подношење извештаја о стању механичких и електронских бројчаника по сваком аутомату
- Подношење збирног месечног обрачуна накнаде за приређивање посебних игара на срећу у играчницама – на обрасцу ЗМОН
- Плаћање накнаде за игре на срећу

10. ДЕЦЕМБАР

- Подношење месечног обрачуна пореза на премије неживотних осигурања за претходни месец – на обрасцу МОППНО
- Плаћање пореза на премије неживотног осигурања за претходни месец
- Подношење пријаве и плаћање ПДВ-а за новембар за порез дужника који није обвезник ПДВ-а

16. ДЕЦЕМБАР

- Плаћање аконтације пореза на приходе од самосталне делатности за претходни месец
- Плаћање дориноса на приходе од самосталне делатности за претходни месец
- Плаћање доприноса за свештенике и верске службенике, за домаће држављане запослене у иностранству и за иностране пензионере за претходни месец
- Подношење пореске пријаве за ПДВ за претходни месец
- Плаћање ПДВ-а за претходни месец

Ефекти примене мера заштите од насиља у породици

Нормативни оквир заштите од насиља у породици, како кривичноправни тако и грађанскоправни, пружа могућност за делотворно и ефикасно функционисање свих чинилаца у систему заштите жртве од насиља у породици. Истраживања, међутим, показују тенденцију раста ове појаве што доводи у сумњу ефикасност примене мера заштите од насиља у породици

Насиље у породици је комплексно девијантно понашање које привлачи пажњу стручњака из многих области – социологије, криминологије, права, психологије и других научних дисциплина. Иако још увек не постоји универзално прихваћена дефиниција насиља у породици, у савременој литератури обично се наводи да је насиље у породици **сваки вид физичког, сексуалног, психичког или економског злостављања које врши један члан породице према другом члану породице**, без обзира на то да ли такво понашање правни прописи инкриминишу и да ли је извршилац насиља пријављен органима гоњења.

Насиље у породици је универзална појава која прожима сва постојећа друштва. Оно спада у ред најтежих облика насиља јер се његовим испољавањем крше основна људска права и слободе чланова породице, као што је право на живот, право на слободу и безбедност, право на телесни интегритет и др. Ова патолошка појава оставља несагледиве последице и на индивидуалном и на друштвеном плану. Све до краја шездесетих година 20. века, међутим, насиље у породици није привлачило пажњу друштва. Доминирало је схватање да је насиље у оквиру породице приватна ствар, те да конфликте, уколико се не ради о лишењу живота, треба да решавају сами чланови породице. До преокрета је дошло седамдесетих година 20. века, под утицајем снажног феминистичког покрета, када је почео да сазрева став да је насиље у породици криминалитет, те да чињеница што се оно дешава унутар породице не умањује друштвену опасност ове криминалне појаве и да породица у којој постоји насиље не сме да буде заштићена доменом приватности.

На основу досадашњих истраживања несумњиво произлази да **насиље у породици представља модел понашања, а не појединачни инцидент**, да је пораст насиља у друштву директно повезан с порастом насиља у породици, да особа може бити изложена овом виду насиља током целог свог живота, да су најчешће жртве насиља у породици жене, деца и старе особе, да су последице изложености насиљу бројне и да битно утичу на ментално здравље оних према којима се оно испољава, као и оних који су његове посредне жртве.

Насиље у породици на територији Србије, све донедавно, није било предмет ширег истраживања, тако да се није знао његов стварни обим, као ни облици испољавања. Досадашња истраживања показују да је овај облик насиља у порасту, чему су, вероватно, допринели тешка економска ситуација, избеглиштво, расељавање, ратно окружење и други фактори због којих је читаво друштво годинама било изложено хроничном стресу.

Теоријска објашњења насиља у породици многобројна су и различита, али **феминистичке теорије најпотпуније**

Избор мера заштите подразумева процену степена ризика од понављања насиља.

насиља за извесно време ускратити право становања у породичном стану, односно кући, јер то оправдава интерес жртве насиља, који истовремено представља и општи интерес.

Мера забране приближавања жртви на одређеној удаљености и мере забране приступа у простор око места становања и места рада имају превентивни карактер и услови за њихово изрицање постоје, не само кад постоји опасност да ће жртва бити поново физички повређена, већ и онда кад се процени да би и само приближавање извршиоца насиља жртви било акт насиља, с обзиром на то да само појављивање извршиоца насиља, односно његово приближавање жртви, представља вид испољавања психичког насиља јер код жртве изазива узнемирење, оправдан страх од понављања насиља и бројне друге психичке последице.

Избор мера заштите подразумева процену степена ризика од понављања насиља. Приликом избора мере мора се максимално **узети у обзир мишљење саме жртве** о нивоу опасности који јој прети јер је жртва та којој се заштита пружа, па њена субјективна процена, заснована на претходном искуству, представља кључни фактор приликом избора мера које ће у конкретном случају бити одређене.

Ефекти примене заштитних мера

Да би се у потпуности сагледали ефекти примене заштитних мера морало би се приступити опсежнијем истраживању које би обухватило упоредо и кривичноправни и грађанскоправни аспект заштите од насиља у породици. **Комплексност породичних односа и веза не дозвољава да се установи унапред припремљена рецептура за заштитне мере у сваком конкретном случају**. Уколико је насиље повезано с присуством болести зависности код извршиоца насиља, кривичноправни аспект заштите од насиља у породици чини се потпунијим начином заштите, а имајући у виду да у кривичном поступку могу бити изречене и мере обавезног лечења извршиоца насиља, што код парничног поступка није случај. С друге стране, некада вођење кривичног поступка није у интересу саме жртве, нарочито уколико жртва економски зависи од извршиоца насиља а извршиоцу насиља вођење кривичног поступка може одузети запослење и тиме читаву породицу лишити егзистенцијалног прихода.

Узроци и облици испољавања насиља веома су важни ради сагледавања евентуалних ефеката заштитних мера које је потребно употребити у сваком конкретном случају. Стога је **неопходно да приликом креирања и реализације одговарајућих мера буде остварена пуна сарадња државних органа, институција и невладиних организација специјализованих за борбу против насиља у породици**, како би се жртви пружио комплетан правно-психо-социјални оквир подршке у превазилажењу свих последица које акти насиља несумњиво производе, а које осим психолошких, могу бити и економске природе. С друге стране, ради правилног сагледавања будућег обрасца понашања које се сматра друштвено прихватљивим извршиоци насиља морају бити подвргнути како репресивним мерама, тако и оним саветодавно-терапијским. Само на овај начин може се говорити о позитивним ефектима примене заштитних мера, а осим полиције и суда, **допринос у сузбијању ове појаве морају дати и здравствене и образовне установе, органи старатељства и медији**, како би се постигло да општеприхваћено друштвено гледиште на ову појаву буде осуђујуће.

Притвор у кривичном поступку према одредбама новог Законика о кривичном поступку

Промене које су уведене новим Закоником о кривичном поступку утицале су на одредбе о притвору у смислу рестриктивније примене овог кривичноправног института, а све у интересу потпунијег поштовања права окривљеног на одбрану и кроз уважавање стандарда међународних конвенција о људским правима и правима окривљених у кривичним поступцима који се против њих воде

Притвор представља једну од мера за обезбеђење присуства окривљеног током кривичног поступка и за несметано вођење поступка. Поред притвора, у ове процесне мере, према решењу у нашем позитивном кривичнопроцесном законодавству, спадају: позив, довођење, забрана прилажења, састајања или комуницирања са одређеним лицем, напуштања места боравишта, јемство и забрана напуштања стана.

Притвор, односно превентивно лишење слободе, јесте *ultima ratio* – најстрожа мера за обезбеђење присуства окривљеног, будући да се путем ње привремено, али најдубље, **задире у права и слободе човека и то у тренутку када постоји само одређени степен сумње да је лице учинило кривично дело за које се терети**. Уставом Републике Србије јемчи се право на личну слободу и безбедност, док се лишење слободе допушта само у случајевима који су предвиђени законом, а у складу с тим члан 30. ст. 1. предвиђа да лице за које постоји основана сумња да је учинило кривично дело може бити притворено само на основу одлуке суда, ако је притварање неопходно ради вођења кривичног поступка.

Несумњиво је да се овом процесном мером доприноси ефикаснијем сузбијању криминалитета, као једном од важних циљева савремених кривичних поступака, али истовремено неизбежно се ограничавају и права личних слобода окривљеног, па је **предострожност у примени ове мере неопходна**. Да би се ограничења заједмчених права грађана свела на најмању могућу меру, важећим Закоником о кривичном поступку („Сл. гласник РС”, бр. 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013 и 45/2013, у даљем тексту: ЗКП), **предвиђена су бројна ограничења и искључивост у примени притвора,** као најтеже мере за обезбеђење присуства окривљеног и несметано вођење кривичног поступка.

На изузетност ове мере, законодавац јасно упућује кроз одредбе ЗКП-а, најпре предвиђањем дужности да **орган који води поступак трајање притвора сведе на најкраће неопходно време и ову меру не примењује ако се иста сврха може постићи блажом мером**. Хитност поступања у предметима у којима се лице налази у притвору, намеће обавезу ефикаснијег и бржег вођења кривичног поступка свим органима који воде поступак, а која се у пракси своди на заказивање радњи у кратком року и поступање с нарочитом хитношћу. **Најосетљивије питање** у примени мере притвора, међутим, односи се на **придржавање законом предвиђених услова за одређивање и трајање притвора**.

лишењу слободе, веће је надлежно за доношење одлуке о одређивању, продужењу или укидању притвора. Решење о одређивању, продужењу или укидању притвора доноси се по службеној дужности или на предлог странака и браниоца. Иако ЗКП посебно помиње само предлог тужиоца за одређивање притвора, и право жалбе коју тужилац има на одлуку о његовом предлогу, бранилац и окривљени у току целог кривичног поступка могу предложити укидање притвора. Овде се јавља **дилема да ли је на одлуку о одбијању предлога браниоца дозвољена жалба непосредно вишем суду или не**. Наиме, за разлику од ранијег решења где је изричито искључено право жалбе на одлуку о одбијању предлога за укидање притвора, у важећем ЗКП-у таква одредба није унета. Доследна примена правила да је жалба увек дозвољена осим ако није изричито искључена, говори у прилог становишту да је жалба у овом случају дозвољена. Имајући у виду, међутим, да предлог за укидање притвора, бранилац и окривљени могу неограничени број пута поднети суду на одлуку, мало је вероватно да је интенција законописца била да се притвор преиспитује, преко ожалбених одлука о предлогу за укидање притвора, и ван предвиђених рокова за контролу притвора.

По пријему оптужнице у суд, веће је дужно да одмах, а најкасније у року од 48 часова, одлучи по предлогу тужиоца стављеном у оптужници, да се према окривљеном одреди притвор, односно да се исти одмах пусти на слободу. Уколико се окривљени већ налази у притвору, а у оптужници није стављен такав предлог, веће у року од три дана од пријема оптужнице преиспитује да ли још увек стоје разлози за притвор. У даљем току поступка, веће ће испитати да ли још постоје разлози за притвор и донети решење о продужењу или укидању притвора, по истеку сваких 30 дана до потврђивања оптужнице, а по истеку сваких 60 дана након потврђивања оптужнице па до доношења првостепене пресуде. И у овој фази поступка преиспитивање притвора на месеце замењено је преиспитивањем притвора на дане. Притвор који је одређен или продужен може трајати до упућивања окривљеног на издржавање кривичне санкције која се састоји у лишењу слободе, а најдуже док не истекне време трајања кривичне санкције изречене у првостепеној пресуди. Уколико је, међутим, окривљени ослобођен од оптужбе или је оптужба одбијена или ако је оглашен кривим а ослобођен од казне или је осуђен само на новчану казну, на казну рада у јавном интересу или на казну одузимања возачке дозволе или му је изречена судска опомена или је условно осуђен или је због урачунавања притвора казну већ издржао или је оптужба одбачена, веће ће укинути притвор и оптуженог пустити на слободу.

Уместо закључка

Промене које су уведене новим ЗКП-ом, утицале су на одредбе о притвору у смислу рестриктивније примене овог кривичноправног института, а све у интересу потпунијег поштовања права окривљеног на одбрану и кроз уважавање стандарда међународних конвенција о људским правима и правима окривљених у кривичним поступцима који се против њих воде.

Увођење формалног елемента у примени ове процесне мере, кроз обавезу тужиоца да образложи предлог за одређивање притвора и судији пружи конкретне доказе о постојању законом предвиђених услова за његово одређивање, као и неопходност постојања већег степена сумње у ранијим фазама поступка, од оног степена који је потребан за покретање истраге према неком лицу, најзад и ограничавање и прецизирање појединих законских основа за одређивање притвора, само су неке од значајних измена које првенствено имају за циљ да притвор у кривичном поступку сведу на крајње средство, онда када се обезбеђење присуства окривљеног у кривичном поступку не може остварити ниједном другом мером.

Да ли ће се доследном применом ових одредаба то и постићи, судска пракса ће кроз одлуке показати.

Шта доноси нови Закон о легализацији

Стиче се утисак да ће нови закон који регулише питање легализације задати доста главобоље како грађанима који ће се по четврти пут наћи у вртлогу поступка легализације, тако и онима који ће закон спроводити

На самом почетку овог текста потребно је вратити се корак уназад и подсетити да је Уставни суд Републике Србије донео одлуку („Сл. гласник РС", бр. 50/13) којом је утврдио да одредбе чланова 185–200. Закона о планирању и изградњи („Сл. гласник РС", бр. 72/09, 81/09 – исправка, 64/10 – УС и 24/11), а које се ближе односе на легализацију бесправно изграђених објеката, нису у сагласности са Уставом Републике Србије, чиме је заустављен процес легализације.

У том смислу, Министарство грађевинарства и урбанизма, као ресорно министарство, предложило је Закон о легализацији, а Скупштина Републике Србије га је уз одређене измене и усвојила 31. октобра („Сл. гласник РС", бр. 95/13). Закон је ступио на снагу наредног дана, чиме је прекинут правни вакуум који је трајао више од четири месеца у овој, за нашу земљу, веома значајној области.

Нови Закон о легализацији (у даљем тексту: Закон) **прописује значајне новине и измене** у односу на ранији закон, односно део Закона о планирању и изградњи који је регулисао институт легализације бесправно изграђених објеката. Осим тога, неопходно је истаћи и да су **неки чланови закона остали недоречени или садрже одређене нејасноће**, а о свим тим питањима позабавићемо се у наставку овог текста.

Пре свега, важно је истаћи да је Закон предвидео **нови рок за подношење захтева**, што ближе значи да ће сви грађани који су пропустили да поднесу захтев за легализацију објекта до 11. марта 2010. године то моћи да учине у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона. То исто се односи и на грађане који су своје објекте бесправно градили после овог рока. У том смислу, нови закон је прописао и да ће **сви објекти који су изграђени до ступања на снагу овог закона моћи да буду легализовани** под условом да испуњавају и друге услове прописане овим законом. Овакво решење **представља значајну измену у односу на раније одредбе** Закона о планирању и изградњи, с обзиром на то да је њима, као услов за легализацију, било прописано да је објекат изграђен до 11. септембра 2009. године.

У уводној одредби Закона, законодавац дефинише да се овим законом уређују услови, поступак и начин легализације објеката, односно делова објекта изграђених без грађевинске дозволе, односно одобрења за изградњу, услови за издавање употребне дозволе, као и друга питања од значаја за легализацију објеката.

Засигурно **једна од најзначајнијих новина** коју доноси нови закон **односи се на урбанистичке услове** и садржана је у члану 3, у ком законодавац прописује да се за објекте изграђене, односно реконструисане или дограђене без грађевинске дозволе **не може накнадно издати грађевинска дозвола ако је објекат**:

1) изграђен, односно реконструисан на земљишту неповољном за грађење (клизишта, мочварно тло и сл.);

2) изграђен, односно реконструисан од материјала који не обезбеђује трајност и сигурност објекта;

на земљишту трећих у смислу члана 4. истог закона, **поставља се питање да ли се таква решења о упису права својине донета по основу оба наведена члана могу сматрати доказом о решеним имовинско-правним односима у поступку легализације**.

Занимљиво је поменути и члан 28. којим је прописано да **власник објекта изграђеног без грађевинске дозволе, односно одобрења за изградњу, плаћа накнаду за уређивање грађевинског земљишта**. Прописано је да се висина накнаде за уређивање грађевинског земљишта утврђује на основу степена комуналне опремљености, годишњих програма за уређивање грађевинског земљишта, урбанистичке зоне, намене и површине објекта. **Јединица локалне самоуправе прописује мерила за обрачун висине накнаде** за уређивање грађевинског земљишта.

На самом крају, Закон доноси **новине и код казнених одредаба**, па је тако одредбом члана 36. прописано да ће се новчаном казном од 1.500.000 до 3.000.000 динара казнити за привредни преступ јавно комунално предузеће, привредно друштво или друго правно лице, које по пријему акта којим се одбацује или одбија захтев за легализацију не искључи објекат с мреже, односно инфраструктуре на коју је привремено прикључен што је предвиђено одредбом члана 35. овог Закона.

За привредни преступ из претходног става прописано је да ће се казнити и одговорно лице у јавном предузећу, привредном друштву или другом правном лицу, новчаном казном од 100.000 до 200.000 динара.

Одредбом члана 37. прописано је да ће се новчаном казном од 100.000 до 150.000 динара или казном затвора до 60 дана казнити за прекршај одговорно лице у надлежном органу управе ако:

1) не изда употребну дозволу у прописаном року;

2) не наложи забрану коришћења објекта у прописаном року за који се утврди да не испуњава прописане услове за коришћење;

3) не донесе решење у прописаном року о рушењу објекта, односно дела објекта;

4) не достави у прописаном року акт којим се одбацује или одбија захтев за легализацију надлежној грађевинској инспекцији.

За поновљени прекршај из става 1. овог члана прописано је да ће се учиниоцу изрећи казна затвора до 30 дана.

Уместо закључка

На основу свега изложеног **стиче се утисак да ће нови закон који регулише питање легализације задати доста главобоље како грађанима** који ће се по четврти пут (не рачунајући измене закона) наћи у вртлогу поступка легализације, **тако и онима који ће закон спроводити**.

Остаје нада да ће се кроз подзаконски акт, који ће министар надлежан за послове грађевинарства донети у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона, а што је предвиђено одредбом члана 20. Закона, ближе прописати услови, процедура, садржина и начин издавања грађевинске и употребне дозволе за објекте који су предмет легализације и тиме отклонити недореченост и нејасноће које носи овај закон, а на које смо указали у овом тексту.

ЛЕГАЛИЗАЦИЈА У БЕОГРАДУ

Поставља се питање града Београда, односно да ли ће се у случају Београда примењивати одредбе Одлуке о мерилима за утврђивање накнаде за уређивање грађевинског земљишта („Сл. лист града Београда", бр. 60/09, 6/10, 16/10, 41/10, 45/10 и 18/11), будући да је увођењем принудне управе градска скупштина града Београда распуштена, или ће правни вакуум у процесу легализације у граду Београду потрајати све до конституисања нове градске скупштине и доношења нове одлуке која ће дефинисати питање накнаде за уређивање грађевинског земљишта.

Календар важења правних аката

У овој рубрици доносимо преглед прописа који током овог месеца престају да важе (у целости или у делу), односно који одложено ступају на снагу и/или се одложено примењују у целости или у делу:

● Одлука о одређивању робе на коју се не плаћају увозне дажбине, објављена у „Сл. гласнику РС”, бр. 124/2012 од 29. 12. 2012. године

– примењује се од 1. јануара до 31. децембра 2013. године

● Правилник о обрасцу пореске пријаве о обрачунатом и плаћеном порезу по одбитку и припадајућим доприносима од стране физичког лица као пореског обвезника, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 11/2005 од 4. 2. 2005. године

– примењује се до 31. децембра 2013. године

● Закон о геолошким истраживањима, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 44/95

– престао да важи 2. децембра 2011. године, осим члана 38. ст. 3. који престаје да важи 31. децембра 2013. године

● Уредба о условима и начину привлачења директних инвестиција, објављена у „Сл. гласнику РС”, бр. 20/2012, 123/2012, 14/2013 и 60/2013.

– престаје да важи 31. децембра 2013. године

● Закон о рачуноводству и ревизији, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 46/2006 и 111/2009 (видети и чл. 42. и 45)

– одредбе члана 37, члана 38. ст. 15, члана 40. ст. 3. и члана 45, престају да важе 31. децембра 2013. године

● Правилник о изменама Правилника о садржини и начину вођења Листе одобрених супстанци, Листе забрањених супстанци и Листе средстава за заштиту биља на основу издатих решења о регистрацији средстава за заштиту биља, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 92/2013 од 22. 10. 2013. године

– ступио је на снагу 30. октобра 2013, а примењује се од 31. децембра 2013. године

● Закон о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 99/2011 од 27. 12. 2011. године

– почиње да се примењује 1. јануара 2014. године за Регистар финансијских извештаја и података о бонитету правних лица и предузетника

● Одлука о минималним стандардима управљања информационим системом финансијске институције, објављена у „Сл. гласнику РС”, бр. 23/2013 од 13. 3. 2013. године

– ступила је на снагу 21. марта 2013, а примењује се (на банке) од 1. јануара 2014. године

● Правилник о пореској пријави за порез по одбитку, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 74/2013 од 21. 8. 2013. године

– ступио је на снагу 29. августа 2013, а примењује се од 1. јануара 2014. године

● Правилник о начину утврђивања основице пореза на имовину на права на непокретностима, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 38/2001, 45/2004 и 27/2011.

– престаје да важи 1. јануара 2014. године

● Правилник о утврђивању Плана издавања пригодних поштанских марака и вредносница и мотива редовних издања поштанских марака и вредносница, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 95/2013 од 31. 10. 2013. године

– ступио је на снагу 8. новембра 2013, а примењује се од 1. јануара 2014. године

● Правилник о утврђивању Плана издавања пригодних поштанских марака и вредносница и мотива редовних издања поштанских марака и вредносница, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 112/2012, 27/2013, 41/2013, 54/2013 и 90/2013.

– престаје да важи 1. јануара 2014. године

● Правилник о измени Правилника о ближем начину, трошковима и критеријумима за процену радне способности и могућности запослења или одржања запослења особа са инвалидитетом, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 97/2013 од 6. 11. 2013. године

– ступио је на снагу 14. новембра 2013, а примењује се од 1. јануара 2014. године

● Одлука о измени Одлуке о облику, садржини и начину коришћења јединствених инструмената платног промета, објављена у „Сл. гласнику РС”, бр. 98/2013 од 8. 11. 2013. године

– ступила је на снагу 9. новембра 2013, а примењује се од 1. јануара 2014. године

● Закон о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 101/2013 од 20. 11. 2013. године

– ступио је на снагу 21. новембра 2013, а примењује се од 1. јануара 2014. године

● Закон о изменама и допунама Закона о уређењу судова, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 101/2013 од 20. 11. 2013. године

– ступио је на снагу 21. новембра 2013, а примењује се од 1. јануара 2014, осим члана 2. који се примењује од 21. маја 2014. године

● Закон о изменама и допунама Закона о судијама, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 101/2013 од 20. 11. 2013. године

– ступио је на снагу 21. новембра 2013, осим одредаба чл. 3, 15. и 17, које се примењују од 1. јануара 2014. године

● Закон о изменама и допунама Закона о јавном тужилаштву, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 101/2013 од 20. 11. 2013. године

– ступио је на снагу 21. новембра 2013, осим одредаба чл. 17–19, које почињу да се примењују од 1. јануара 2014. године

Зашто је потребно изменити Закон о заштити потрошача?

Кључни разлог због којег је требало приступити изменама важећег Закона о заштити потрошача мора се тражити у недовољној прилагођености постојећих институционалних механизама одредбама којима се прописују обавезе трговаца, решавање потрошачких спорова и препознавање непоштеног пословања на тржишту

Стабилна тржишна економија и ефикасно пословање захтевају јасно уређена и прецизна правила игре. За државну управу, то значи службу грађанима, а за трговца – поштен однос према клијентима, наместо искоришћавања неравноправног положаја у ком је трговац професионалац који познаје своју робу, а потрошач неук.

Закон о заштити потрошача омогућава стварање правног оквира за заштиту потрошача, стварање институција за заштиту потрошача, побољшање положаја потрошача у посебним уговорима које закључује с трговцем (о продаји на даљину, о продаји изван пословних просторија, о продаји робе, о пружању услуга од општег интереса, о организовању путовања), као и јачање поверења потрошача у функционисање тржишних закона.

Закон о заштити потрошача („Сл. гласник РС”, бр. 73/2010) који је у примени од 1. јануара 2011. године представља успостављање потпуно новог концепта и нову фазу у заштити потрошача у односу на претходне законе који су уређивали ову материју. Иако је, међутим, транспоновањем 15 директива ЕУ у материјалне одредбе, Закон у потпуности хармонизован с правом ЕУ, његова примена је указала на постојање одређених тешкоћа у његовом спровођењу. Предвиђени **институционални механизми нису у довољној мери прилагођени одредбама којима се прописују обавезе трговаца, решавање потрошачких спорова и препознавање непоштеног пословања на тржишту**, што представља **кључни разлог због ког је требало приступити изменама** важећег закона.

Овај процес је убрзало доношење нове Директиве 2011/83/ЕУ о правима потрошача о изменама и допунама Директиве Савета 93/13/ЕЕЗ и Директиве 1999/44/ЕЗ Европског парламента и Савета и о престанку важења Директиве Савета 85/577/ЕЕЗ и Директиве 97/7/ЕЗ Европског парламента и Савета (која садржи одредбе које се односе на уговоре закључене на даљину или изван пословних просторија, дужност обавештавања потрошача и дужност у вези с временом испоруке робе из уговора о продаји), Директиве 2013/11/ЕУ о алтернативном решавању потрошачких спорова и о изменама и допунама Уредбе (ЕЗ) број 2006/2004 о сарадњи у области заштите потрошача и Директиве 2009/22/ЕЗ (која садржи одредбе које се односе на вансудско решавање потрошачких спорова) и Директиве 2009/22 Европског парламента и Савета о поступку заштите колективних интереса потрошача (која уређује покретање поступка за изрицање мера забране у циљу заштите колективних интереса потрошача).

Област заштите потрошача је по својој природи разнородна, обухватајући како јавноправне тако и приватноправне елементе. Норме које су релевантне за систем заштите потрошача покривају различите гране права: основа је грађанска, али постоје и

успоставити институције за вансудско решавање спорова, већ је неопходно подстаћи и потрошаче и трговце да ову могућност користе, промовисањем оваквих механизама и афирмацијом. Оно што може да представља проблем, а имајући у виду и искуство земаља у окружењу, јесте чињеница да **наши потрошачи и привредни субјекти немају културу и навику да овакву врсту спорова реше алтернативно, вансудски**. Као пример може се навести то да уговарање арбитраже није страно нашим привредним субјектима када закључују уговоре међусобно, али оваква врста обавеза према потрошачима још увек не постоји.

Европско законодавство не намеће обавезу у погледу тога ко ће бити оснивач тела за вансудско решавање (Влада, професионална удружења, удружења потрошача, регулаторна тела). Будући да сваки модел вансудског решавања потрошачких спорова у Европи има своје предности и мане **незахвално је говорити о „најбољем" моделу**. Нацрт закона **предлаже мешовито решење** које обухвата државни орган који спроводи вансудско решавање и истовремено сачињава листу других тела и стара се да испуњавају прописане услове у погледу капацитета и поступка.

Тужба за заштиту колективних интереса потрошача јесте начин за постизање високог нивоа заштите потрошача у пракси. Овим институтом штити се широк дијапазон потрошачких права укључујући и области које нису регулисане овим законом, као што је, на пример, случај с потрошачким кредитом. Закон овлашћује један широк круг лица која су активно легитимисана да покрену поступак за заштиту колективних интереса потрошача. На захтев тужиоца, суд може наложити трговцу или удружењу трговаца да престану с кршењем овог или неког другог прописа којим се штите потрошачи, као и да изрекне привремену меру као гаранцију за ефикасну заштиту потрошача. Суд може да наложи трговцу или удружењу трговаца да прекине с непоштеним пословањем, употребом неправичне уговорне одредбе, као и да огласи уговорну одредбу ништавом.

С обзиром на то да је **заштита потрошача мултидисциплинарна област**, широк је и број министарстава и јавних институција којима припадају овлашћења надзора њене примене. Предложене одредбе предвиђају и обавезу њихове сарадње, у складу са општим режимом прописа о државној управи. Санкције које су прописане одредбама Закона о заштити потрошача из 2010. године за несавесне трговце показале су се као недовољне и у појединим случајевима неодговарајуће. То је утицало да примена законских одредаба не буде делотворна на начин како се то очекивало. Посебно је указивано на недостатак овлашћења инспекције. Ради отклањања уочених слабости уведени су нови прекршаји и проширена овлашћења тржишне инспекције.

НАДЛЕЖНОСТИ ЦЕНТРА ЗА РЕШАВАЊЕ ПОТРОШАЧКИХ СПОРОВА

Надлежности Центра за решавање потрошачких спорова постављене су широко и обухватају:

- **саветовање и поступање по потрошачким пријавама;**
- **спровођење вансудског решавања потрошачких спорова;**
- **надгледање тржишта у смислу препознавања непоштеног пословања трговаца и неправичних уговорних одредаба;**
- **издавање мишљења и препорука, нарочито у погледу дозвољеног понашања трговаца на тржишту у њиховим односима према потрошачима, као и употребе општих услова уговора, и њихово изношење пред судом;**
- **подржавање и покретање поступака за заштиту колективних интереса потрошача;**
- **провођење едукације, информисања, саветовања и подизања свести потрошача о њиховим правима и остваривању и заштити њихових права.**

LegalEnglish...

У рубрици која је пред вама доносимо избор израза и појмова из правничке терминологије на енглеском језику. Називи појмова и њихова објашњења дати су у изворном облику, јер то и јесте суштина ове рубрике – да њима овладате на енглеском језику.

Barred. Prevented or forbidden. For example, „the proposed claim is statutebarred".

Deadlock. A situation in which no progress can be made. For example, „the negotiations have reached deadlock".

Forthwith. Immediately, without delay. For example, „the goods must be returned forthwith".

Furnish. To provide or send something. For example, „the distributor agrees to furnish sales information to the Company".

Irrevocable. Not able to be revoked, that is, not able to be changed, reversed or recovered. For example, „the parties made an irrevocable commitment".

Lockout. A situation in which an employer refuses to allow employees to enter their place of work until they agree to certain conditions.

Nevertheless. In spite of that. For example, „nevertheless, the contract remains invalid".

Null. Invalid, having no legal force. For example, „the contract is null [and void]".

Void. Having no legal effect. For example, „the contract is void due to lack of consideration".

Actions, costs, claims and demands. A catch-all definition including court cases, costs, formal demands for payment, etc.

Aggrieved party. „Aggrieved party" is a term used to describe a party to the contract in a situation in which that party has the right to bring a claim in respect of breach of contract by the other party to the contract.

Bear the costs of. Be responsible for paying the costs of.

In consideration of. As a contractually binding promise made in return for the promise made by the other party.

In lieu of. Instead of.

Material term. A significant or important term of the contract.

Non-defaulting party. A party to a contract that has not defaulted on his or her contractual obligations. Also known as the innocent party in circumstances where the other party has defaulted on his or her contractual obligations.

Notice of Default. A formal document advising a party to a contract that s/he has failed to do something required to be done under the contract.

Take effect. Become legally enforceable.

The parties hereto. The parties to this contract.

The prevailing party. The party that wins in a court case or arbitration.

Препоруке Народне банке Србије и њихов утицај на кредитна задужења

У светлу донетих препорука Народне банке Србије, може се уочити да банке не третирају подједнако оне клијенте који су се упустили у озбиљну борбу за свој новац и оне који то нису учинили

У фебруарском броју нашег часописа (стр. 16) писали смо о незаконитостима у уговорима, тачније, о једностраном повећавању каматних стопа на позајмице које су банке одобравале својим корисницима, физичким и правним лицима. Такво понашање банака понајвише је погодило кориснике стамбених кредита индексираних у швајцарским франциma, где су банке користиле пад вредности референтне каматне стопе ЛИБОР (дневна референтна каматна стопа по којој банке једна другој нуде, позајмљују новац на лондонском међубанкарском тржишту) за повећавање другог дела каматне стопе, фиксне марже. Други облик оваквог поступања било је, без икаквог објашњења обављено, повећавање каматне стопе у којој нису били дефинисани елементи које она заправо садржи. Изговор за оба ова поступка предвидела је сама банка, одредбом уговора која банци омогућава промену каматне стопе у складу с „променама аката пословне политике банке, променом тржишних услова и сл.".

Ипак, околност која је највише утицала на то да корисници стамбених кредита у швајцарским франциma дођу у низ парадоксалних ситуација јесте нагли и знатан пораст вредности франка у односу на динар и евро. Они који су подигли овај кредит током 2008. године, доспели су тако у ситуацију да од почетне рате од 30.000 динара, сада банци отплаћују нешто мање од 60.000 динара, дакле износ готово једнак двострукој вредности полазне рате. Други парадокс лежи у чињеници да су ови кредити само валутирани у CHF валути, а да су корисници свој новац добијали у динарима и затим куповали евро како би исплатили продавца некретнине коју купују. На овај начин неко ко је, рецимо, подигао кредит од 100.000 швајцарских франака (тада око 62.000 евра), након шест година отплате, банци дугује око 90.000 швајцарских франака, а што сада износи око 75.000 евра. Сложићемо се, дакле, да звучи невероватно да куповином стана на кредит планирате решавање важног животног питања, да подижете 62.000 евра и да након шест година редовне отплате, током које вам се износ рате у динарима удвостручи, дугујете банци чак и више новца него што сте уопште подигли.

Како решити проблем валутне клаузуле CHF кредита?

Један од ранијих предлога Удружења *Ефектива* био је да се решење пронађе на темељу једног од основних начела Закона о облигационим односима (ЗОО), а то је начело једнакости узајамних давања, које је у овим кредитима значајно нарушено, чиме се стичу услови за раскид уговора или за његову модификацију. ЗОО је и предвидео, односно уредио, могућност раскида или модификацију уговора у складу са члановима 133–136, тј. клаузулом познатом као *rebus sic stantibus* (уговор обавезује док се околности не промене). У овим кредитима имамо класичан случај промењених

случајева преостало до отплате кредита.

Прва банка која је прихватила препоруку БАН 002 јесте КБЦ банка, која је летос све чланове Удружења *Ефектива*, а који су поднели тужбе због повећавања фиксне марже, исплатила уз прихватање затезне камате и судских трошкова (судска такса и адвокат). Већини клијената, који банку нису тужили, од главног дуга одбијен је одређен новчани износ, а то је учињено без јасне калкулације.

Овај пример јасно потврђује да банке не третирају подједнако оне клијенте који су се упустили у озбиљну борбу за свој новац и оне који то нису учинили. По том принципу, може се очекивати да садашње понуде банака за реализацију препоруке БАН 002 представљају само први круг у ком ће већина клијената прихватити делимично обештећење, без затезне камате.

Удружење *Ефектива* заступа став да банке, у погледу реализације препоруке БАН 002, клијентима треба да исплате износе укупно преплаћене камате, увећане за затезну камату, као и да клијенти не треба да прихватају потписивање анекса ових уговора, а да пре тога не провере колико новца им банка враћа. Судске пресуде које се листом рећају доносе се у корист клијената, те уз правноснажну пресуду која је недавно донесена, реално можемо очекивати да ће сви они који су поднели тужбе, ипак, проћи нешто боље од оних који то нису учинили.

Преслишавање...

Шта су то инсајдерске информације?

То су информације о тачно одређеним чињеницама на тржишту капитала, које нису јавно објављене, односе се директно или индиректно на једног или више издавалаца финансијских инструмената или на један или више финансијских инструмената, а које би, да су јавно објављене, вероватно имале значајан утицај на цену тих финансијских инструмената или на цену изведених финансијских инструмената.

Шта је то електронски потпис?

Скуп података у електронском облику који су придружени или су логички повезани са електронским документом и који служе за идентификацију потписника.

Шта се подразумева под правилом *abandon*?

У питању је правило у осигурању према коме осигураник ствар препушта осигуравачу и од њега захтева пуну суму осигурања. То је изузетак од општег правила у осигурању да оштећена ствар после настанка осигураног случаја остаје осигуранику и као такав се најчешће уговара у транспортним осигурањима.

Када постоји реални стицај кривичних дела?

Реални стицај кривичних дела постоји онда када једно лице са више радњи изврши више кривичних дела, па му се за сва кривична дела суди у једном поступку.

Које право је обухваћено појмом *hiperocha*?

Право власника продате заложене ствари на остатак вредности након намирења потраживања.

Коментар Закона о образовању одраслих

Уређивање специфичности обављања делатности образовања одраслих у систему образовања, повезивање образовања и рада и систематског приступања проблему смањивања броја неписменог и професионално неспособног становништва – само су неки од разлога за доношење Закона о образовању одраслих

Законом о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС”, бр. 72/09 и 52/11) уређен је систем предшколског васпитања и образовања, основног и средњег образовања и васпитања, као саставни део укупног учења током целог живота свих грађана у Републици Србији.

Одредбом члана 2. ст. 2. наведеног Закона о основама система образовања и васпитања, прописано је да се специфичности обављања делатности образовања одраслих у систему образовања и васпитања уређују посебним законом.

На основу наведеног, а у циљу уређивања специфичности обављања делатности образовања одраслих у систему образовања, уређивања учења током целог живота, искоришћавања постојећих институција, дефинисања формалног и неформалног образовања одраслих, повезивања образовања и рада и систематског приступања проблему смањивања броја неписменог и професионално неспособног становништва, 25. јуна 2013. године донет је Закон о образовању одраслих („Сл. гласник РС”, бр. 55/2013, у даљем тексту: Закон).

Одредбе Закона систематизоване су у 13 одељака:

1. Уводне одредбе (чл. 1–9)

Уводним одредбама **дефинисан је: предмет** Закона, образовање одраслих, **принципи** на којима се заснива образовање одраслих и **циљеви** којима се оно обезбеђује, **компетенције и квалификације, стандард квалификације**, активности у образовању одраслих, појам одраслих и језик на коме се остварује образовање одраслих.

Образовање одраслих јесте део јединственог система образовања Републике Србије, који обезбеђује одраслима, током целог живота, стицање компетенција и квалификација потребних за лични и професионални развој, рад и запошљавање, као и друштвено одговорно понашање.

Образовање одраслих остварује се као формално и неформално образовање и информално учење.

Формално образовање одраслих обухвата основно и средње образовање, односно организоване процесе учења који се остварују на основу наставних планова и програма основног и средњег образовања и програма других облика стручног образовања прилагођених потребама и могућностима одраслих и захтевима тржишта рада, у складу са законом.

Неформално образовање одраслих је организовани процес учења одраслих на основу посебних програма, ради стицања знања, вредности, ставова, способности и вештина усмерених на лични развој одраслих, рад и запошљавање и социјалне активности.

Информално учење је процес самосталног стицања знања, вредности, ставова, способности и вештина, у свакодневном животном, радном и социјалном окружењу.

Законом су **прописани принципи** на којима се образовање одраслих заснива: целоживотно учење, особеност, релевантност, доступност, целовитост, разноврсност понуде,

1) извођачи програма образовања одраслих (наставник, предавач, тренер, водитељ, инструктор и др.);
2) стручни сарадници (андрагог, психолог и библиотекар);
3) сарадници;
4) педагошки и андрагошки асистент.

Лице радно ангажовано у образовању одраслих заснива радни однос, односно радно се ангажује, код јавно признатог организатора активности, по другом основу, сагласно Закону и општим прописима о раду.

8. Годишњи план образовања одраслих (чл. 55–57)

Годишњи план образовања одраслих доноси Влада, на предлог Министарства, до почетка школске године и усклађује се са средствима опредељеним законом у буџету Републике Србије за наредну годину.

У припреми годишњег плана образовања одраслих Министарство прибавља податке о потребама за активностима образовања одраслих од: аутономне покрајине, јединица локалне самоуправе, привредних комора, удружења послодаваца, репрезентативних синдиката и других субјеката преко школских управа.

Подаци о потреби за активностима образовања одраслих прибављају се од организације надлежне за послове запошљавања, других министарстава и других државних органа.

О предлогу годишњег плана образовања одраслих Министарство прибавља мишљење Савета за стручно образовање и образовање одраслих и сагласност министарства надлежног за послове запошљавања.

У спровођењу годишњег плана образовања одраслих Министарство објављује конкурсе за извођење планираних активности образовања одраслих, на основу кога доноси решење о избору јавно признатог организатора активности и одлучује о расподели средстава за реализацију планираних активности образовања одраслих.

9. Планирање и финансирање образовања одраслих (чл. 58–61)

Средства за **финансирање образовања одраслих** обезбеђују се у буџету Републике Србије, буџету аутономне покрајине и буџетима јединица локалне самоуправе у складу с годишњим планом образовања одраслих, непосредно од полазника и кандидата и послодаваца, као и из других извора.

10. Надзор (чл. 62–63)

Закон прописује да инспекцијски и стручно-педагошки надзор над радом јавно признатих организатора активности образовања одраслих врши Министарство, у складу са Законом.

Спољашње вредновање квалитета рада јавно признатих организатора активности образовања одраслих **врше Министарство и Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања**, у складу са Законом о основама система образовања и васпитања.

11. Казнене одредбе (члан 64)

Овим одредбама су утврђене новчане казне за прекршаје које учини јавно признати организатор активности (правно лице, односно предузетник), односно одговорно лице јавно признатог организатора активности.

12. Поверавање послова државне управе аутономној покрајини (члан 65)

Поступак за издавање одобрења другој организацији која обавља делатност и има седиште на територији аутономне покрајине (члан 18. ст. 1), одузимање одобрења (члан 19) и инспекцијски и стручно-педагошки надзор (члан 62), као поверене послове, обавља надлежни орган аутономне покрајине.

13. Прелазне и завршне одредбе (чл. 66–67)

Овај Закон ступио је на снагу осмог дана од дана објављивања у „Сл. гласнику РС” (3. 7. 2013), а почетак његове примене одложен је за 1. јануар 2014.

Рок за доношење прописа који су потребни за спровођење овог Закона јесте шест месеци од дана његовог ступања на снагу (до 3. јануара 2014. године).

Имате питање? Имамо одговор!

У овој рубрици доносимо одговоре на нека од питања која сте упутили нашем часопису. Подсећамо да питања можете поставити коришћењем одговарајућих е-адреса у заглављу тематских рубрика. Настојаћемо да одговоримо на свако од њих!

ОБРАЗОВАЊЕ

П: *Имајући у виду члан 124. Закона о основама система образовања и васпитања и предвиђеност стажирања у образовању, занима нас финансијски аспект Уговора о стажирању и обавезе послодавца према приправнику стажисти у погледу осигурања, као и плаћања испита за лиценцу, као и да ли приправник стажиста може бити истовремено и радно ангажован на неким другим пословима (радни однос или уговор о делу), конкретно, да ли наставник који је ангажован уговором о делу као педагошки асистент истовремено може закључити уговор о стажирању?*

О: Одредбама члана 124. Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС”, бр. 72/2009, 52/2011 и 55/2013, даље: Закон) уређен је појам приправника – стажисте у установама (предшколска установа, основна и средња школа).

Према наведеним одредбама Закона, приправник стажиста може да обавља послове наставника, васпитача и стручног сарадника.

Приправник стажиста закључује са установом уговор о стажирању у трајању од најмање годину дана, а најдуже две године, не заснива радни однос у установи, има право да учествује у раду стручних органа, без права одлучивања и нема право да оцењује ученике у школи.

Приправник стажиста савладава програм за увођење у посао и полагање испита за лиценцу под непосредним надзором наставника, васпитача и стручног сарадника који има лиценцу, на начин и по поступку који је прописан одредбама Закона за наставника, васпитача и стручног сарадника – приправника.

На основу наведеног, приправник стажиста закључује са установом уговор о стажирању, на основу ког може да обавља само послове наставника, васпитача и стручног сарадника који су прописани законским одредбама, односно актом о систематизацији послова у установи, без права да оцењује ученике у школи.

Одредбама члана 116. Закона дефинисан је појам наставника, васпитача, стручног сарадника, односно прописано је да васпитно-образовни рад у предшколској установи остварује васпитач; наставу и друге облике образовно-васпитног рада у школи остварује наставник; васпитни рад са ученицима у школи са домом остварује васпитач; стручне послове на унапређивању васпитно-образовног рада у предшколској установи обављају педагог, психолог и други стручни сарадници, у складу с посебним законом; стручне послове у школи обављају стручни сарадници: психолог, педагог и библиотекар, у музичкој школи – психолог, педагог, нототекар и медијатекар, а у школи за образовање одраслих – андрагог, психолог и библиотекар, а зависно од потреба школе и програма који се остварује, додатну подршку и стручне послове може да обавља и социјални радник, дефектолог, логопед и андрагог.

Сходно наведеном, у конкретној ситуацији, лице које је примљено у радни однос у установи ради обављања послова педагошког асистента и са установом закључило уговор о раду, не може да закључи уговор о стажирању.

Подаци од значаја за рад пословних субјеката

Износи личних примања запослених

ВРСТА ИСПЛАТЕ	ПО ЗАКОНУ О РАДУ	ПОРЕСКИ ТРЕТМАН
1.	2.	3.
Регрес за коришћење годишњег одмора	Исплата по овом основу је обавезна, у висини утврђеној општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тач. 6) Закона о раду)	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду
Отпремнина код одласка у пензију	Према Закону о раду, исплаћује се најмање у висини 3 просечне зараде у Републици Србији према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за статистику (**60.102 × 3 = 180.306**)	Не опорезује се до износа троструке месечне зараде по запосленом у Републици према последњем податку (**60.102 × 3 = 180.306** дин.)
Јубиларна награда	До висине утврђене општим актом послодавца	Неопорезиво до **17.376** динара годишње
Накнада трошкова превоза до посла и повратка са посла	До висине цене превозне карте у јавном саобраћају	Не опорезује се до висине превозне карте, односно до висине стварних трошкова превоза, а највише до **3.476** дин.
Накнада за исхрану у току рада	Исплата по овом основу је обавезна, у висини утврђеној општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тач. 5) Закона о раду)	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду
Дневница за службено путовање у земљи	До висине прописане општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тач. 2) Закона о раду)	Неопорезиво до **2.086** дин. по дневници
Дневница за службено путовање у иностранство	Најмање у висини утврђеној посебним прописима (члан 118. тач. 3) Закона о раду)	Не опорезује се до износа прописаног Уредбом о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника („Сл. гласник", број 86/07)
Теренски додатак (дневна накнада за повећане трошкове рада на терену)	Према Закону о раду, ако се предвиди општим актом, односно уговором о раду	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду

ВРСТА ИСПЛАТЕ	ПО ЗАКОНУ О РАДУ	ПОРЕСКИ ТРЕТМАН
1.	2.	3.
Једнократна новчана накнада запосленима за чијим је радом престала потреба (одељак IV Програма за решавање вишка запослених...) („Сл. гласник РС", бр. 64/2005... 63/2013)	Десет просечних зарада у Републици (тренутно, **601.020** дин.) за запослене који имају више од 10 година стажа осигурања, или у висини динарске противвредности 100 евра по години стажа осигурања	Не опорезује се до износа из претходне колоне, а за лица старија од 50 година живота – без ограничења износа
Стимулативне отпремнине при споразумном престанку радног односа (члан 177. Закона о раду)	Исплаћује се у складу са општим актом или уговором о раду	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду

Календар догађаја...

3. ДЕЦЕМБАР 2013.	**Једнодневни семинар: Како ефикасно интегрисати провере система менаџмента у индустрији хране**, Привредна комора Србије
6. ДЕЦЕМБАР 2013.	**Семинар: Нови тренд у међународном промету – инструменти плаћања са посебним освртом на документа по акредитиву (ревизија ISBP)** Привредна комора Београда
11. ДЕЦЕМБАР 2013.	**Једнодневни семинар: Пословни преговори са великим купцима**, Привредна комора Београда
11. ДЕЦЕМБАР 2013.	**Једнодневни инструктивни семинар: Наплата спорних потраживања – правне алтернативе**, Привредна комора Србије
12. ДЕЦЕМБАР 2013.	**Нови интерактивни инструктивни тренинг – семинар: Извоз пољопривредних и прехрамбених производа у земље ЕУ – коришћење преференцијалних царинских стопа** Регионална привредна комора Нови Сад
23. ДЕЦЕМБАР 2013.	**Инструктивни тренинг – семинар: Девизно пословање у складу са новим прописима**, Регионална привредна комора Нови Сад

Корисни модели правних аката

Уговор о дистрибуцији

УГОВОР О ДИСТРИБУЦИЈИ

Закључен дана _____ године, у _____, између:

1. Привредног друштва _____, из _____, са седиштем у _____, матични број _____, ПИБ _____ текући рачун _____, које заступа директор _____, ЈМБГ _____ (у даљем тексту: Снабдевач), с једне стране, и

2. Привредног друштва _____, из _____, са седиштем у _____, матични број _____, ПИБ _____ текући рачун _____, које заступа директор _____, ЈМБГ _____ (у даљем тексту: Дистрибутер), с друге стране.

Предмет уговора

Члан 1.

Уговором о дистрибуцији (у даљем тексту: Уговор) овлашћује се Дистрибутер да купује робу _____ (*навести марку, тип, квалитет, количину, др.*) од Снабдевача, наведену у листи која представља Анекс 1. Уговора, као њен купац и даљи дистрибутер за територију _____ (у даљем тексту: територија).

Члан 2.

Купопродаја робе између Снабдевача и Дистрибутера обављаће се на основу појединачних купопродајних уговора, склопљених у складу са Општим условима за закључење купопродајних уговора између Снабдевача и Дистрибутера, који чине Анекс 2. Уговора.

наставак на следећој страни

да се сваког првог понедељка у месецу јавља у надлежну ПС _____, уз упозорење да се против њега може одредити тежа мера уколико прекрши изречену забрану, налазећи да је изречена мера довољна како би се обезбедило присуство окривљеног и несметано вођење кривичног поступка.

Приликом доношења одлуке кривично ванпретресно веће имало је у виду и одредбу члана 210. ст. 2. и 3. ЗКП-а, па како у конкретном случају више не постоје законски разлози за притвор прописани одредбом члана 211. ст. 1. тач. 1) ЗКП-а, као ни други законски разлози за његово задржавање у притвору, и како се присуство окривљеног у даљем току поступка може обезбедити мером забране напуштања боравишта уз меру обавезног јављања, веће је на основу одредаба члана 210. ст. 2. и 3, члана 199. ст. 1. и 2, сходно овлашћењима из члана 21. ст. 4. ЗКП-а, донело одлуку као у изреци решења.

Записничар

_____

Председник већа

_____

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ:

Против овог решења дозвољена је жалба

_____ суду _____, а преко овог суда,

у року од 3 дана од дана пријема писменог отправка.

Жалба не задржава извршење решења.

За тачност отправка тврди: _____

LEGE ARTIS

ИНГ-ПРО

УНАКРСНИ ПОГЛЕД

ПОРЕЗИ И АКЦИЗЕ

РАДНИ ОДНОСИ И СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ

ПЛАНИРАЊЕ И ИЗГРАДЊА

СУДСКИ ПОСТУПЦИ

КОМПАНИЈСКО ПРАВО

БУЏЕТИ

АУТОРСКО ПРАВО И ПРАВО ИНДУСТРИЈСКЕ СВОЈИНЕ

ОБРАЗОВАЊЕ

ЕВРОПСКО ПРАВО

ТАБЕЛЕ И УЗОРЦИ